

รายงานเชิงวิชาการ

การอ่านและพิจารณาวรรณคดี บทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา
พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

โดย

ปภาดาอร โลหะวัฒน์กุล
ฉันทพร กอประสพสุข
จิรทีปต์ ฉัตรชลบุษย์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕/๕ เลขที่ ๑๓
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕/๕ เลขที่ ๙
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕/๕ เลขที่ ๓

เสนอ

อ.พนมศักดิ์ มนูญปรัชญาภรณ์

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๘
โรงเรียนสาธิตนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน
(Project Based Learning)

รายวิชาภาษาไทยและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

คำนำ

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาวรรณคดีเรื่อง มัทนะพาธา ซึ่งเป็นวรรณคดีที่ทำคุณสม้ยสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีข้อคิดแฝงหลายเรื่อง รวมทั้ง ฉันทที่ไพเราะ และวิธีการดำเนินเรื่อง จากการวิจารณ์บทละครพูดคำฉันทและการวิเคราะห์สามารถเป็น ความรู้ และผู้จัดจะเผยแพร่ความรู้ที่สำคัญให้แก่ผู้อ่าน

ทางผู้จัดได้เล็งถึงข้อคิดที่สามารถปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวันและขอขอบคุณอาจารย์พนมศักดิ์ผู้แนะนำ แนวทางและวิธีการวิเคราะห์วรรณคดีอย่างถูกต้อง รายงานฉบับนี้หวังว่าจะมีประโยชน์แก่ผู้อ่านถ้าผิดพลาด ประการใดขออภัย ณ ที่นี้ด้วย

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

๑. การอ่านและพิจารณาเนื้อหาและกลวิธีในวรรณคดีและวรรณกรรม ประกอบด้วย

เนื้อเรื่อง	1
โครงเรื่อง	1
ตัวละคร	2-3
ฉากท้องเรื่อง	3
บทเจรจาหรือราฟิงราพัน	4
แก่นเรื่อง	4

๒. การอ่านและพิจารณาการใช้ภาษาในวรรณคดีและวรรณกรรม ประกอบด้วย

การสรรคำ	5
การเรียบเรียงคำ	5
การใช้โวหาร	6

๓. การอ่านและพิจารณาประโยชน์หรือคุณค่าในวรรณคดีและวรรณกรรม

คุณค่าด้านอารมณ์	7
คุณค่าด้านคุณธรรม	7
คุณค่าด้านอื่นๆ	7-8

๔. อ่างอิง

9

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของรายงาน

รายงานเชิงวิชาการวิเคราะห์บทละครคำฉันท์ “มัทนะพาธา” เป็นคำประพันธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ท่านทรงมีพระปรีชาสามารถในการแต่งคำฉันท์ มัทนะพาธามีลักษณะเด่นคือ รวมคำฉันท์ทั้งหมดได้ ๒๑ บท และยังเป็นวรรณคดีที่ตีไพเราะ และมีคำสอนเกี่ยวกับความรักแฝงในเรื่อง ในตัวละครมีอารมณ์ที่หลากหลาย จากที่ศึกษาบทละครคำฉันท์เรื่องนี้ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในความคิดของคนสมัยก่อนมากขึ้น และได้ความรู้ใหม่ๆเพิ่มเติมอีกมากมาย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาเนื้อหา ความรู้และการแต่งบทละครพูดคำฉันท์
๒. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินเรื่องที่ชัดเจนและถูกต้อง
๓. เพื่อนำวรรณคดีไทยไปเผยแพร่ให้คนรุ่นหลังได้หันสนใจ
๔. เพื่อให้เกิดความสามัคคีในการทำงานกับผู้อื่น

ขอบเขตของการศึกษา

๑. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
๒. โรงเรียนสาธิตนานาชาติมหาวชิราวุฒยาลัยมหิดล

วิธีในการศึกษาค้นคว้า

๑. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีวิจักษณ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
๒. อินเทอร์เน็ต

การอ่านและพิจารณาเนื้อหาและกลวิธีในวรรณคดี

เนื้อเรื่อง

มัทนะพาธาเป็นเรื่องสมมุติว่าเกิดในอินเดียโบราณ เนื้อเรื่องกล่าวถึงเหตุการณ์บนสวรรค์ เทพบุตรสุเทษณ์หลงรักเทพธิดามัทนา แต่นางไม่ปลงใจด้วย สุเทษณ์จึงขอให้วิฑูยาธรมายาวิโนใช้เวทมนตร์สะกดเรียกนางมา มัทนาเจรจาตอบสุเทษณ์อย่างคนไม่รู้สีกตัว สุเทษณ์จึงไม่โปรด เมื่อขอให้มายาวิโนคลายมนตร์ มัทนาก็รู้สึกตัวและตอบปฏิเสธสุเทษณ์ สุเทษณ์โกรธ จึงสาปให้เธอจืดไปเกิดบนโลกมนุษย์ มัทนาขอไปเกิดเป็นดอกกุหลาบ สุเทษณ์กำหนดว่า ให้ดอกกุหลาบดอกนั้นกลายเป็นมนุษย์เฉพาะวันเพ็ญเพียงวันและคืนเดียว ต่อเมื่อมีความรักจึงจะพ้นสภาพจากเป็นดอกไม้ และหากเป็นความทุกข์เพราะความรักก็ให้วิ่งวอนต่อพระองค์ พระองค์จะช่วย

ณ กลางป่าหิมะวัน ฤๅษีกาละทรศินพบ ต้นกุหลาบจึง ขุดไปปลูกไว้ที่อาศรม เมื่อมัทนากลายเป็นมนุษย์ก็เลี้ยงดูรักใคร่เหมือนลูก ท้าวชัยเสนกษัตริย์แห่งเมืองหัสตินาปุระเสด็จไปล่าสัตว์ ได้พบนางมัทนาก็เกิดความรัก มัทนาก็มีใจเสนหาต่อชัยเสนด้วยเช่นกัน ทั้งสองจึงสาบานรักต่อกัน และมัทนาไม่ต้องกลับไปเป็นกุหลาบอีก แต่เมื่อชัยเสนพามัทนาไปยังเมืองหัสตินาปุระของพระองค์ พระนางจันทิมเหสีของชัยเสนหึงหวงและแค้นใจมาก นางขอให้พระบิดาซึ่งเป็นพระราชอาคันตุกะยกทัพมาตีหัสตินาปุระ จันทิยังใช้ให้นางคอมพิวเตอร์เข้ามาลวงทำกลอุบายว่า มัทนารักกับศุภางค์ทหารเอกของชัยเสน ชัยเสนหลงเชื่อจึงสั่งให้ประหารมัทนาและศุภางค์ แต่ต่อมาเมื่อชัยเสนรู้ว่ามัทนาและศุภางค์ไม่มีความผิดก็เสียใจมาก อามาศย์เอกจึงทูลความจริงว่ายังมีได้สังหารนาง และศิษย์ของพระกาละทรศินได้พานางกลับไปอยู่ในป่าหิมะวันแล้ว ส่วนศุภางค์ก็เป็นอิสระเช่นกัน และได้ออกต่อสู้กับข้าศึกจนตายอย่างทหารหาญ ชัยเสนจึงเดินทางไปรับนางมัทนา ขณะนั้นมัทนาทูลขอให้สุเทษณ์รับนางกลับไปสวรรค์ สุเทษณ์ขอให้นางรับรักตนก่อน แต่มัทนายังคงปฏิเสธ สุเทษณ์กริ้วจึงสาปให้มัทนาเป็นกุหลาบตลอดไป ชัยเสนมาถึงแต่ก็ไม่ทันการณ์ จึงได้แต่นำต้นกุหลาบกลับไปยังเมืองหัสตินาปุระ

โครงเรื่อง

เป็นเรื่องที่สมมุติว่าเป็นกำเนิดของกุหลาบ โดยเนื้อเรื่องเป็นมีปมขัดแย้ง กล่าวคือ เทวดาหลงรักนางฟ้า แต่ นางฟ้าไม่รับรัก เทวดาจึงโกรธ นางฟ้าจึงถูกสาปให้ลงมาเกิดบนโลกมนุษย์ แต่เมื่อนางฟ้าพบรักกับชายคนหนึ่งก็ไม่สมหวังเพราะภรรยาหลวงของชายคนนั้น จึงเป็นเหตุให้พรากรากกัน นางฟ้าได้พบกับเทวดาอีกครั้ง แต่เนื่องจากนางฟ้ายังรับมนุษย์ชายอยู่ เทวดาจึงไม่สมหวัง เรื่องจึงจบด้วย คนหนึ่งไม่สมหวัง คนหนึ่งสูญเสีย และอีกคนกลายเป็นดอกกุหลาบ

ตัวละครหลัก

๑. สุเทษณ์เทพบุตร

: ผู้หลงรักนางมัทนาอย่างหมดหัวใจจนอาจจะกลายเป็นความลุ่มหลง อันเป็นเหตุให้เกิดโศกนาฏกรรมแห่งความรักนี้ขึ้น เขาหลงรักมัทนาอย่างหมดหัวใจ ตัวอย่างเช่นบทสนทนากับดังนี้

“หากพี่จะก่อตัวธนูและจุม- พิตะเจ้าจะว่าไร?”

ในประโยชน์นี้ผู้แต่งต้องการสื่อถึงความรู้สึกของสุเทษณ์ที่ต้องการจะครอบครองร่างกายของมัทนา และสุเทษณ์เป็นคนเอาแต่ใจตนเอง

เขามีนิสัยเป็นคนเจ้าอารมณ์ เวลาโกรธมักจะโวยวายทั้งคำพูดและการกระทำ จากบทสนทนาต่อไปนี้ สุเทษณ์ตวาดใส่มัทนาและแสดงถึงอารมณ์โกรธ เช่น

(ตวาด) “อุเหม่! มะทะนาชะเจ้าเลห์ ซิซิช่างจำนรรจา, ตะละคำอุวาทา ฤ กระบิตกระบวนความ.”

หรือตอนมัทนาไม่รับรักสุเทษณ์ สุเทษณ์ได้พูดกับมัทนาด้วยน้ำเสียงที่เปลี่ยนแปลงไปจากอ่อนหวานกลายเป็นเดือดดาล เช่น

“ซ้าก่อน! หล่อนจะไปไหน”

๒. นางมัทนา

: หญิงผู้มีรูปร่างงดงาม เป็นกุลสตรีที่มีความอ่อนโยน และความเฉลียวฉลาดในการพูดและการตอบคำถาม เช่นตอนที่นางไม่รับรักสุเทษณ์

ฟังถ้อยคำตำราสมะธูระวอน	ตอนนี้ผิเอออวย.
จักเป็นมธุสวจะนะด้วย	บ มิตรงกะความจริง.
อันชายประกาศวะระปะทาน	ประดีพิทชะแต่หญิง,
หญิงควรจะเปรมกะมะละยั้ง	ผิจะจิตตะตอบรัก;
แต่หากฤดีบ อะภิรมย์	จะเฉลยฉะนั้นจัก
เป็นปดและลงบุรุษรัก	ก็จะหลงละเลิงไป.”

ทำให้เห็นถึงความซื่อสัตย์และจริงใจ นางเป็นคนตรงไปตรงมาและมีความกล้าที่จะตอบตามความคิดและตามหัวใจของตนไม่มีเล่ห์เหลี่ยม

๓. มายาวิน

: มายาวินมีความสามารถพิเศษคือมีเวทย์มนต์สะกดจิต เขามีวิชาอาคม และเขาใช้มันเพื่อช่วยสุเทษณ์ เมื่อใช้มนต์สะกดนางมัทยาไม่รู้สีกตัวเหมือนคนหลับไหล เช่นบทสนทนาต่อไปนี้

สุเทษณ์พูด “นางมาแล้วไซ้แต่ว่าฉันใด จึงไม่พูดไม่จา”
มายาวินตอบ “นางยังงงวย ด้วยฤทธิ์มนตรา, แต่ว่าตู่ข้า จะแก้บัดเดี๋ยวนี้.”

แล้วจึงสั่งนางมัทยา...

แสดงถึงความขลังของมนต์ที่มายาวินสะกดมัทยา และสั่งให้มัทยาพูดตอบโต้กับมายาวินทำให้สุเทษณ์โกรธมัทยา

ดูก่อนสุชาดา	มะทะนาวิไลศรี
ยามองค์สุเทษณ์มี	วรพจน์ประการใด,
นางจงทำนูลตอบ	มะธูรส ๘ ตรัสไซ้ ;
เข้าใจมิเข้าใจ	ฤ ก็ตอบพะจีพลัน.”

ฉากท้องเรื่อง

๑. วิมานของเทพบุตรสุเทษณ์ บนสวรรค์

ฉากท้องเรื่องเริ่มขึ้นบนสวรรค์ เพราะมายาวิน สุเทษณ์ และมัทยาเป็น เทวดา นางฟ้า ซึ่งอาศัยอยู่บนสวรรค์ สังเกตได้จากหลังจากที่มายาวินคลายมนต์สะกดมัทยา มัทยาได้พูดว่า

“ เหตุใดพระองค์ทรงธรรม์ จึงทำเช่นนั้น ให้ข้าพระบาทต้องอาย แก่หมู่ชาวฟ้าทั้งหลาย?
โอ้พระฤสย พระองค์จงทรงปราณี”

ในบทสนทนามัทยากล่าวจะสังเกตว่ามัทยาพูดคำว่า หมู่ชาวฟ้า ทำให้รู้ว่าสถานที่ที่มัทยาอาศัยอยู่ไม่ใช่โลกมนุษย์ และสุเทษณ์ก็สาปให้มัทยามาเกิดบนโลกมนุษย์

๒. กลางป่าหิมะวัน

ฉากท้องเรื่องหลังจากที่มายาวินสาปมัทยาให้ไปเกิดบนโลกมนุษย์สังเกตได้จาก

นางมะทะนา	จูดิยานาน
จงมะละฐาน	สุระแมนสวรรค์,
ไปเถอะกำเนิด	ณ หิมาวัน
ดั่งดุนุ่น	จสิสาปไว้!

ป่าหิมะวันมีลักษณะเป็นลานหญ้าอยู่ระหว่างต้นไม้ใหญ่ที่ตรงกลางเวทิมีดอกกุหลาบอยู่ต้นหนึ่ง ดอกสวยงามใหญ่สีชมพู ส่งกลิ่นหอมชวนผู้คนหลงไหล

บทเจรจารำพึงรำพัน

การใช้ลีลาจังหวะของคำทำให้เกิดความไพเราะ กวีมีความเชี่ยวชาญด้านฉันทลักษณ์อย่างยิ่ง สามารถแต่งบทเจรจาของตัวละครให้เป็นคำฉันท์ได้อย่างดีเยี่ยม ตัวอย่างจากบทเจรจาระหว่างสุเทษณ์และมัทนา มีการใช้ลีลาจังหวะของคำทำให้เกิดความไพเราะ กวีมีความเชี่ยวชาญด้านฉันทลักษณ์อย่างยิ่ง สามารถแต่งบทเจรจาของตัวละครให้เป็นคำฉันท์ได้อย่างดีเยี่ยม อีกทั้งการใช้ภาษาก็คมคาย โดยที่บังคับฉันทลักษณ์ ครุ ลหุ ไม่เป็นอุปสรรคเลย เช่น บทเกี่ยวพาราสีต่อไปนี้ แต่งด้วยวสันตดิถีฉันท ๑๔ มีการสลับตำแหน่งของคำ ทำให้เกิดความไพเราะได้อย่างยอดเยี่ยม

สุเทษณ์ : พี่รักและหวังวธูจะรัก และบทยอดบทิ้งไป

มัทนา : พระรักสมัครณพระหทัย ฤจะทอกจะทิ้งเสีย?

สุเทษณ์ : ความรักละเหี่ยอุระระทด เพราะมีอาจจะคลอเคลีย

มัทนา : ความรักระทดอุระละเหี่ย ฤจะหายเพราะเคลียคลอ

แก่นเรื่อง

แก่นสำคัญของเรื่องมีอยู่ 2 ประการ

๑) ทรงกล่าวถึงตำนานดอกกุหลาบ ซึ่งเป็นดอกไม้ที่สวยงาม แต่ไม่เคยมีตำนานในเทพนิยาย จึงพระราชนิพนธ์ให้ดอกกุหลาบมีกำเนิดมาจากนางฟ้าที่ถูกสาปให้จุติลงมาเกิดเป็นดอกไม้ชื่อว่า "ดอกกุพชกะ" คือ "ดอกกุหลาบ"

๒) เพื่อแสดงความเจ็บปวดอันเกิดจากความรัก ทรงแสดงให้เห็นว่าความรักมีคุณภาพอย่างยิ่ง ผู้ใดมีความรักก็อาจเกิดความหลงขึ้นตามมาด้วย ทรงใช้ชื่อเรื่องว่า "มัทนะพาธา" อันเป็นชื่อของตัวละครเอกของเรื่อง ซึ่งมีความหมายว่า "ความเจ็บปวดหรือความเดือดร้อนอันเกิดจากความรัก" มีการผูกเรื่องให้มีความขัดแย้งซึ่งเป็นปมปัญหาของเรื่อง คือ

๒.๑ สุเทษณ์เทพบุตรหลงรักนางมัทนา แต่นางไม่รับรักตอบจึงสาปนางเป็นดอกกุหลาบ

๒.๒ นางมัทนาพบรักกับท้าวชัยเสน แต่ก็ต้องพบกับอุปสรรคเพราะนางจันทิ มเหสีของท้าวชัยเสนวางอุบายให้ท้าวชัยเสนเข้าใจนางมัทนาผิด สุดท้ายนางมัทนาได้มาขอความช่วยเหลือจากสุเทษณ์

เทพบุตร และสุเทพณ์เทพบุตรขอความรักนาง อีกครั้งแต่นางปฏิเสธเช่นเคย เรื่องจึงจบลงด้วยความสูญเสีย และความเจ็บปวดด้วยกันทุกฝ่าย

การอ่านและพิจารณาการใช้ภาษาของวรรณคดี

๑. การสรรคำ

นิยมใช้คำภาษาบาลีหรือภาษาสันสกฤต เป็นคำประพันธ์ที่มีแบบแผน บางตอนต้องการเน้นอารมณ์ที่มีความอ่อนหวานจะใช้ วรรณคดีกลอนที่ ๑๔ หรือบางตอนต้องการความสับสน ความคึกคะนอง ความเกรี้ยวกราด นำกล้ว ทำให้ผู้อ่านอยากติดตามและรู้สึกคล้ายตาม เกิดความประทับใจ ผู้แต่งใช้วรรณคดีกลอน ๑๔ ในการถ่ายทอดความรู้สึกเช่น ตอนที่สุเทพณ์ฝากรักให้นางมัทนา ซึ่งที่ท่วงทำนองที่อ่อนหวาน

๒. การเรียบเรียงคำ

บทประพันธ์นี้มีความชำนาญด้านการใช้คำเป็นอย่างยิ่งจึงสามารถแต่งบทสนทนา ให้เป็นคำฉันท์ได้อย่างดีเยี่ยม เช่น

สุเทพณ์: นางมาแล้วไซ้ไร แต่ว่าฉันใด จึงไม่พูดจา

มายาวิน: นางยังงงงวย ด้วยฤทธิ์มนตรา, แต่ว่าตูข้า จะแก้บัดนี้

(พูดสั่งมัทนา)

ดูก่อนสุชาดา

มะทะนาวีโลศรี

ยามองค์สุเทพณ์มี

วรพจน์ประการใด,

นางจงทำนูลตอบ

มะธูรสตรัสไซ้ไร ;

เข้าใจมิเข้าใจ

ฤก็ตอบพะจีพลัน.

มัทนา

เข้าใจละเจ้าข้า,

ผิวะองค์สุเทพณ์นั้น

ตรัสมาดิฉันพลัน

จะเฉลยพระวาที่

๓. การใช้โวหาร

กวีใช้อุปมาโวหารในการกล่าวชมความงามของนางมัทนา ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพความงามของนางมัทนาเด่นชัดขึ้น ดังตัวอย่างเช่น

สุเทษณ์ “ อ้ามัทนาโฉมฉาย เฉิดช่วงดั่งสาย วิชชุประโชติพร ไหนไหนก็เจ้าสายสมร มาแล้ว
จะร้อน จะรนและรีบไปไหน?”

ตัวอย่างที่ได้ยกมานั้น จะสามารถสังเกตเห็นได้ว่ามีคำที่มีความหมายเกี่ยวกับ ความงามนั่นก็คือคำว่าโฉมฉาย ซึ่งมีความหมายว่าคนงาม ดังนั้นมัทนาโฉมฉายจึงหมายถึงมัทนาคนงาม นอกจากนี้ประโยคถัดมายังมีการเปรียบเทียบ ความงามของมัทนา ว่าสว่างไสวดั่งสายฟ้าในท้องฟ้าอีกด้วย

การอ่านและพิจารณาประโยชน์และคุณค่าของวรรณคดี

๑. คุณค่าด้านอารมณ์

ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตาม เกิดความประทับใจอยากติดตามอ่าน เช่น เมื่อมายารินเล่าเรื่องราวในอดีตถวายสุเทพณ์ว่าเหตุใดมัทนาจึงไม่รักสุเทพณ์ กวีเลือกใช้อินทรีวิเชียรฉันท ๑๑ ที่มีท่วงทำนองเร็วเหมาะแก่การเล่าความ หรือบรรยายเรื่อง ส่วนเนื้อหาดอนสุเทพณ์ฝากรักนางมัทนานั้นใช้สันตติลกฉันท ซึ่งมีท่วงทำนองที่อ่อนหวาน เมื่อสุเทพณ์กริ้วนางมัทนาที่ใช้ กมลฉันท ซึ่งมีคำครุหุที่มีจำนวนเท่ากันแต่ขึ้นต้นด้วยคำลหุ จึงมีทำนองประแทกกระทั้นถ่ายทอดอารมณ์โกรธเกรี้ยวได้ดี ดังตัวอย่าง

มะทะนาชะเจ้าเล่ห์	ชิชิช่างจำนรรจา
ก็และเจ้ามิเต็มจิต	จะสดับตบหูชวาน
พิวะให้องค์นวล	ชนะหล่อนทงใจ
ปมียอมจะร่วมรัก	และสมัครสมรไซรั
ก็ตะนุจะยอมให้	วนิดานวาศสวรรค์

๒. คุณค่าด้านคุณธรรม

ให้ข้อคิดในเรื่องการมีบิรารที่ขาดคุณธรรมอาจทำให้นายประสบหายนะได้ เช่น บิรารของท้าวสุเทพณ์ที่เป็นคนธรรม์ ชื่อจิตระเสนมึหน้าทีบำรุงบำเรอให้เจ้านายมีความสุข มีความพอใจ ดังนั้นจึงทำทุกอย่างเพื่อเอาใจผู้เป็นเจ้านาย เช่น แสวงหาหญิงงามมาเสนอนองกิเลสตัณหาของเจ้านาย ให้วิทยากรชื่อมายารินใช้เวทมนตร์สะกดนางมัทนามาให้ท้าวสุเทพณ์ บิรารลักษณะอย่างนี้มีมากในสังคมจริง ซึ่งมีส่วนให้นาย หรือประเทศชาติ ประสบความเดือดร้อนเสียหายได้

๓. คุณค่าด้านสังคม

- สอดแทรกความคิดเกี่ยวกับความเชื่อในสังคมไทย เช่น
ความเชื่อเรื่องชาติภพ
ความเชื่อเรื่องการทำบุญมากๆ จะได้ไปเกิดในสวรรค์ และเสวยสุขในวิมาน
- แสดงกวีทัศน์
โดยแสดงให้เห็นว่า "การมีรักเป็นทุกข์อย่างยิ่ง" ตรงตามพุทธวจนะที่ว่า "ที่ใดมีรักที่นั่นมีทุกข์" เช่น
สุเทพณ์รักนางมัทนาแต่ไม่สมหวังก็เป็นทุกข์ แม้เมื่อได้เสวยสุขเป็นเทพบุตรก็ยังรักนางมัทนาอยู่ จึงทำทุกอย่างเพื่อให้ได้นางมาแต่ไม่สมหวังก็พร้อมที่จะทำลาย ความรักเช่นนี้เป็นความรักที่เห็นแก่ตัวควรหลีกเลี่ยงให้ไกล

๓. ให้ข้อคิดในการครองตน

หญิงได้อยู่ในฐานะอย่างนางมัทนาจะต้องมีความระมัดระวังตัว หลีกหนีจากผู้ชายมาราคะให้ไกล กวีจึงกำหนดให้ท้าวสุเทพณ์กลายเป็นดอกไม้ชื่อดอกกุหลาบ (กุหลาบ) ซึ่งสวยงามมีหนามแหลมคมเป็นเกราะป้องกันตนให้พ้นจากมือผู้ที่ปรารถนาจะหักหาญรานกิ่งหรือเด็ดดอกไปเชยชม

๔. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

- การใช้ถ้อยคำและรูปแบบคำประพันธ์เหมาะสมกับเนื้อหา
ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตาม เกิดความประทับใจอยากติดตามอ่าน เช่น เมื่อมายาวินเล่าเรื่องราวในอดีตถวายสุเทพณ์ว่าเหตุใดมัทนาจึงไม่รักสุเทพณ์ กวีเลือกใช้อินทรีวิเชียรฉันท์ ๑๑ ที่มีท่วงทำนองเร็วเหมาะแก่การเล่าความ
- การใช้ลีลาจังหวะของคำทำให้เกิดความไพเราะ
กวีมีความเชี่ยวชาญด้านฉันทลักษณ์อย่างยิ่ง สามารถแต่งบทเจรจาของตัวละครให้เป็นคำฉันท์ได้อย่างดีเยี่ยม อีกทั้งการใช้ภาษาก็คมคายโดยที่บังคับฉันทลักษณ์ ครุ หลุ ไม่เป็นอุปสรรคเลย
- การใช้คำที่มีเสียงไพเราะอันเกิดจากการเล่นเสียงสัมผัสคล้องจอง และการหลากคำทำให้เกิดความไพเราะ เช่น ตอนมายาวินรำยมนตร์

ผลสรุปและอภิปรายรายผล การสรุปผลการศึกษาค้นคว้า

๑. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ได้มีความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์วรรณคดีบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนพารา
๒. ได้เรียนรู้ในการแต่งบทละครพูดคำฉันท์และได้เรียนรู้คุณค่าทางด้านต่างๆ ในวรรณคดี
๓. นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น
๔. ได้ข้คิดในการดำเนินชีวิตเบื้องต้น

การอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสาธิตนานาชาติมหาวิทยาลัยมหิดล คิดว่าประโยชน์ของการอ่าน และหลังจากการวิเคราะห์วรรณคดีเรื่องมัทนพาราทำให้ได้ศึกษาของความงามของภาษาและคติสอนใจต่างๆ ทั้งยังได้ทราบถึงความสามารถในการแต่งบทละครพูดคำฉันท์ของสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

อ้างอิง

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๕

http://omsschools.com/school/school_teacher/index.php?id_teacher=587&lesson_id=1779

http://arrow1203.blogspot.com/p/blog-page_97.html

<https://chattawanmadmai.wordpress.com/2013/10/15/มีทนะพารา-ความเจ็บปวดจ/>

http://arrow1203.blogspot.com/p/blog-page_97.html